СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, СЕЗОНА 2022/2023
(12-та недела, до 26.03.2023)

Неделни податоци

Во текот на **<u>12-та недела</u>** од 2023 година (20.03-26.03.2023), во Република Северна Македонија се пријавени **284 (I=15,4/100.000)** случаи на групни пријави за заболени од грип/ заболувања слични на грип, за 14,2% помалку во споредба со претходната недела (n=331).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 12-та недела од минатата сезона (n=8) е зголемен за 35,5 пати, а во споредба со бројот за 12-та недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 12 сезони) (n=556), намален е за 48,9% *(Графикон 1)*.

Во текот на 12-та извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 70 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 3 (4,2%) позитивни случаи, три случаи на Influenza A/H1pdm *(Графикон 3).*

Пријавената инциденца е трета недела по ред под неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,91/100.000), по период од девет последователни недели на сезонска активност *(Графикон 1)*.

<u>Графикон 1.</u> *Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2022, сезона 2021/2022 и сезона 2022/2023*

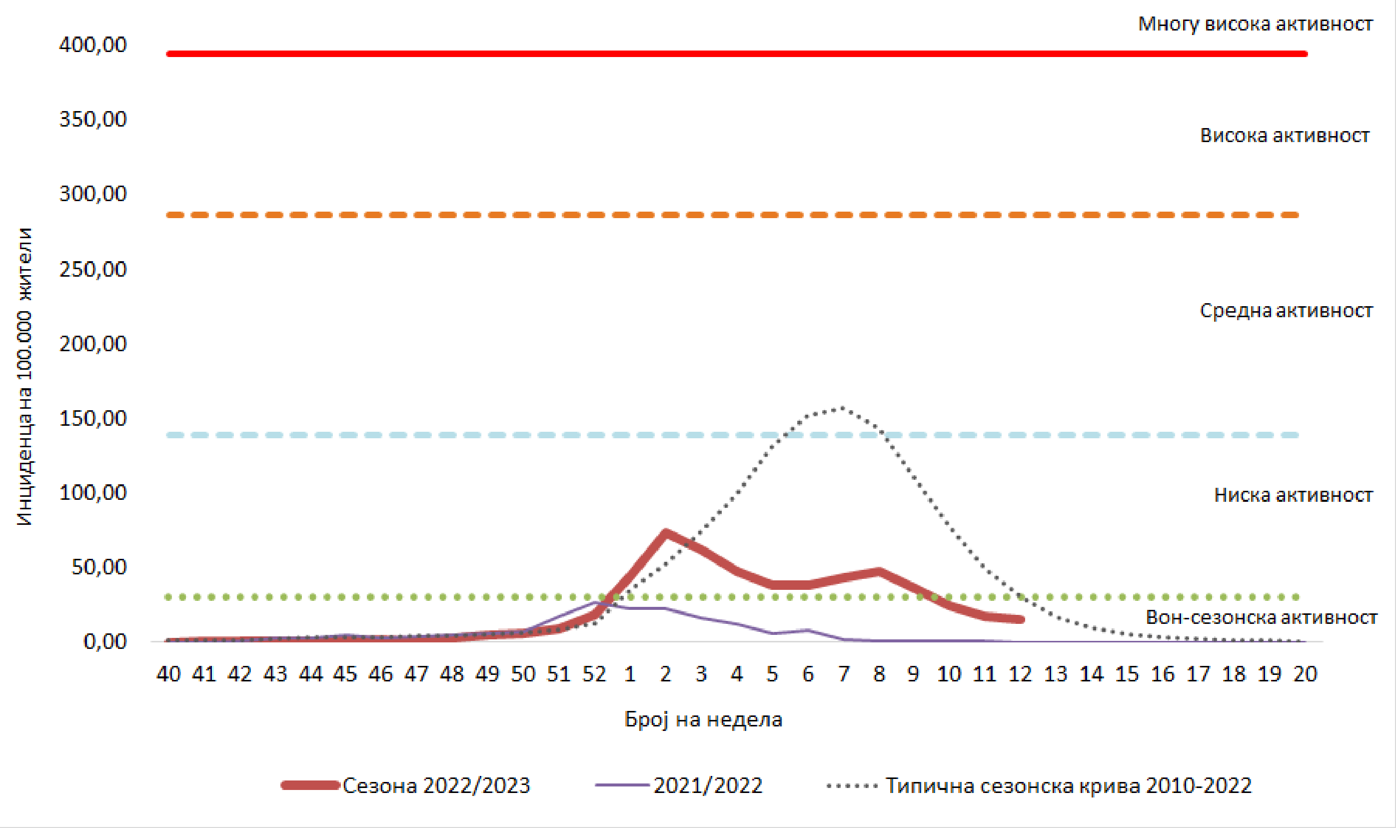

Во однос на возрасната дистрибуција, 178 лица се на возраст од 15-64 години, 56 се деца на возраст од 5-14 години каде што се регистрира и највисока инциденца (26,1/100.000).

Заболените се пријавени од 18 ЦЈЗ/ПЕ, најголем број се регистрирани во Прилеп – 37, Кавадарци - 36 и Скопје – 34, а во останатите ЦЈЗ/ПЕ бројот на пријавени е помал од 30.

Во 14 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, а во 4 сезонска активност на вирусот на грип *(Картограм 1)*.

Картограм 1. *Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 11-та недела 2023*

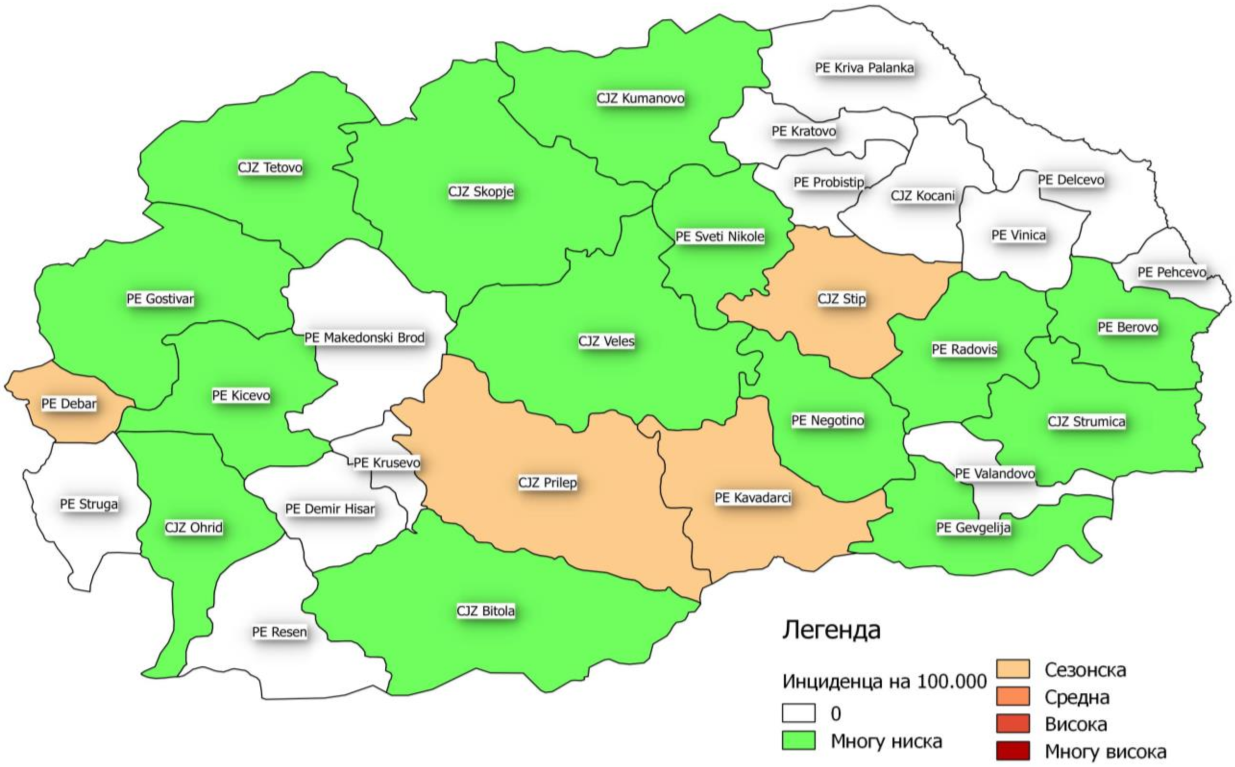

Во текот на 12-тата недела, регистриран е еден смртен случај асоциран со грип. Се работи за лице на возраст од 50 година од Радовиш кое било хоспитализирано во Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби. Кај починатото лице е утврдено присуство на коморбидитети (дијабетес мелитус, артериска хипертензија, обезитас) и не било вакцинирано со вакцина против сезонски грип. Кај починатото лице, лабораториски е потврдена Influenza A/H1pdm.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР - Кумулативни податоци

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува **9.939 (I=541,1/100.000)**.

Во споредба со истиот период од минатата сезона (n=3.676), бројот на пријавени случаи е зголемен за 2,7 пати, а во однос на моделот од последните 12 сезони (n=21.594) се регистрира намалување од 54,0%.

Кумулативно, заболените се пријавени од триесет ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица (n=1.512) се пријавени од Струмица, Гостивар (n=899) и Дебар (n=824), каде е регистрирана највисока кумулативна инциденца (4.306,9/100.000). *(Графикон 2, Табела 1 во Прилог)*

Графикон 2. *Дистрибуција по ЦЈЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2022/2023*

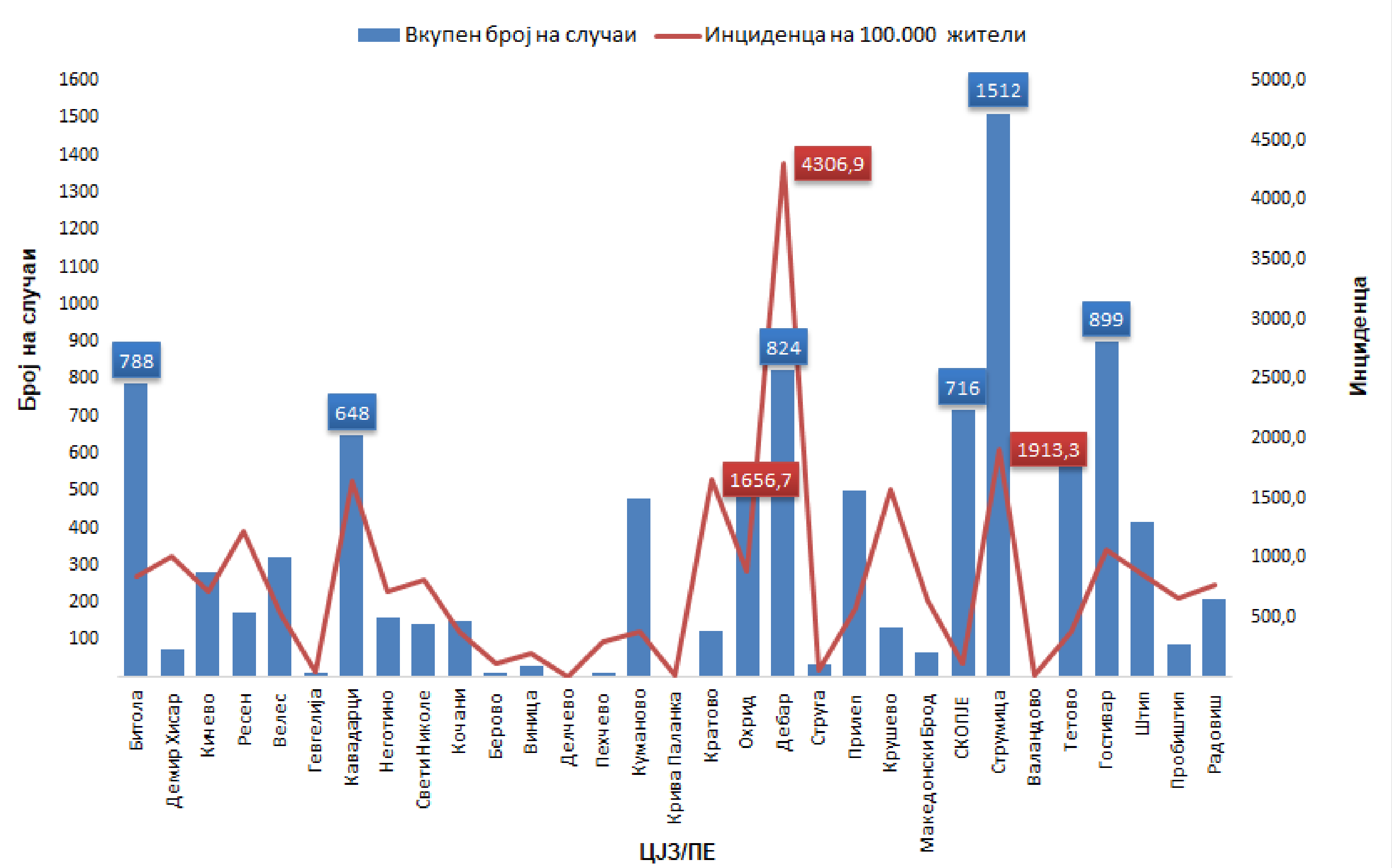

Во однос на дистрибуцијата на заболените по возрасни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрасната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 6.188 случаи (62,3%), а највисока инциденца (1.075,4/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години (n=1.038). *(Табела 1 во Прилог)*

Дистрибуција на сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци *(Табела 1 во Прилог)*:

- октомври – 62 случаи или 0,6%
- ноември – 82 случаи или 0,8%
- декември – 786 случаи или 7,9%
- јануари – 4.176 случаи или 42,0%
- февруари – 3.087 случаи или 31,1%
- март – 1.746 случаи или 17,6%.

Во досегашниот тек на сезоната, регистрирани се 5 починати лица асоцирани со грип, три од Скопје и по едно лице од Штип и Радовиш. Четри лица се од возрасната група од 15-64 години, а едно на возраст над 65 години, со регистрирани коморбидитети, хоспитализирани и невакцинирани со вакцина против сезонски грип.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор) - Кумулативни податоци

Од почетокот на сезоната 2022/2023, заклучно со 12-та недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 5.838 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор.

Регистрирани се 226 позитивни случаи, 96 Influenza A/H1pdm, 91 Influenza A/H3, 30 Influenza A несубтипизирани, 8 Influenza B/Victoria и еден Influenza B. *(Графикон 3)*

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки.

Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 7 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за инфективни болести и фебрилни состојби, УК за детски болести, УК за Пулмоалергологија, ГОБ 8-ми Септември и ИБЗД Козле) и по една во Прилеп (ОБ Прилеп) и Штип (КБ Штип). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО.

Од сентинел местата кои учествуваат, оваа недела пријавени се вкупно 47 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје и Штип. Најголем број на САРИ случаи (n=14; 29,8%), се пријавени од надзорното место ЈЗУ ,,Клиника за детски болести” - Скопје. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=17; 36,2%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Во 12-та недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 197, од кои 5 на интензивна нега. Во оваа недела, 23,9% од сите приеми се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 64,3% се бележи кај лицата со возраст над 65 години.

Во 12-та недела за лабораториско тестирање доставени се 14 материјали од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 2 (14,3%) позитивни случаи на грип, по еден Influenza A/H1 и Influenza B/Victoria.
Во текот на оваа недела, тестирани се 2 САРИ примероци за респираторен синцицијален и други вируси и истите се негативни.

Кумулативно, од сентинел местата кои учествуваат, пријавени се вкупно 1244 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје и Штип. Најголем број на САРИ случаи (n=486; 39,1%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=662; 53,2%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 4.687 од кои 191 на интензивна нега. Од сите приеми, 26,5% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 36,8% се бележи кај возрасната група - лица над 65 години.

Кумулативно, за лабораториско тестирање доставен е 461 материјал од пријавените САРИ случаи. Регистрирани се 91 (19,7%) позитивни случаи на грип, 55 Influenza A/H1, 17 Influenza A/H3, 11 Influenza B/Victoria, 7 Influenza A несубтипизиран, и еден Influenza B несубтипизиран.

Регистрирани се 21 позитивнен случај на КОВИД-19. Од САРИ примероците, 85 се тестирани за респираторен синцицијален вирус, од кои 42 е позитивен. Кај 9 примероци е детектирано присуство на Adeno virus, а кај еден Entero virus. *(Графикон 3*).

<u>Графикон 3</u>. Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2022/2023

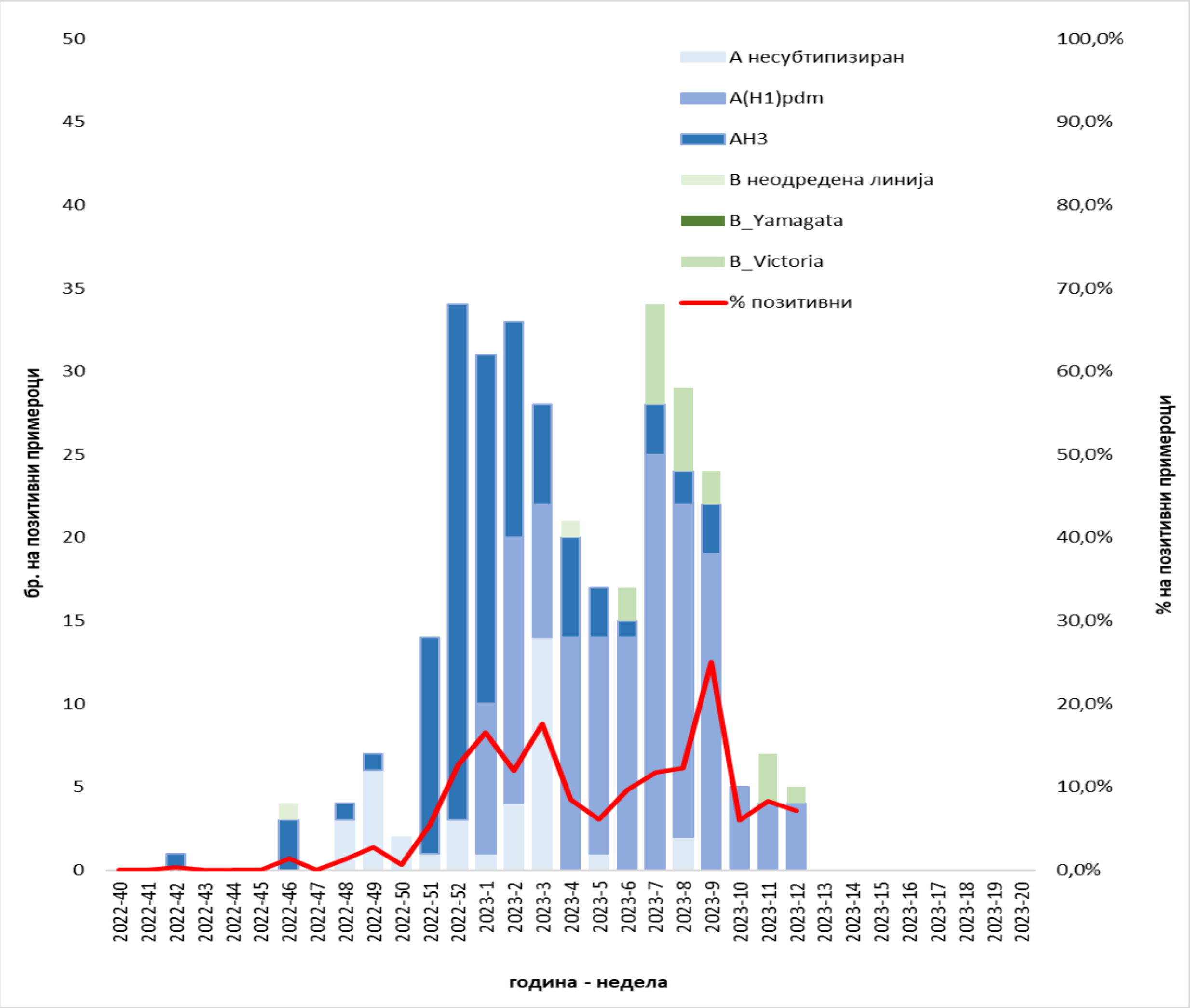

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува пад на бројот на заболувања слични на грип во последните четри недели, кој е под неделната граница за сезонска активност. Според резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца границата на позитивност од 10% (САРИ надзор), е надмината во континуитет од 14 недели. Согласно овие податоци, Р.С. Македонија има спорадична географска распространетост и низок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО): Постарите лица (над 65 години); Деца на возраст од 6-59 месеци; Лица постари од 6 месеци со хронични болести; Бремени жени; и Здравствени работници.

- За сезоната 2022/2023, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина - 40.000 дози, наменета за приоритетни групи на населението. Дополнителни 20.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

  Вакцинацијата против сезонски грип за сезоната 2022/2023 започна на 19.10.2022 и се спроведува во ЦЈЗ со нивните ПЕ и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.

  Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 52.774 лица од ризичните категории население со бесплатни вакцини.

- Дополнителни 6.000 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.

  Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.635 лица.

Заклучно со 12-та недела, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 55.409 лица.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: https://flunewseurope.org/

Согласно извештајот на Flu News Europe објавен за 11-та недела 2023 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион:

- Процентот на сите примероци од примарна здравствена заштита од сентинел од пациенти со симптоми на ИЛИ/АРИ кои биле позитивни на вирусот на грип е незначително намален на 25% (26% во претходната недела).
- 16 од 37 земји пријавиле среден интензитет и 18 од 36 земји пријавија широка активност што укажува на значителна циркулација на вирусот на сезонски грип низ регионот.
- Од 21 земја со пријавен позитивен примерок на вирусот на грип од примарна здравствена заштита над 10% епидемиски праг, Унгарија и Холандија пријавиле активност над 40%.
- Се детектираат вирусите на Influenza A и B, со доминација на Influenza B во сентинел и редовниот надзор.
- Хоспитализирани пациенти со потврдена инфекција со вирусот на грип се пријавени од одделенијата за интензивна нега (Influenza B), другите одделенија (Influenza A) и во САРИ надзорот (доминира Influenza B). Четри земји или области пријавија стапки на позитивност на грип над 10% во САРИ надзорот.

Според квалитативните индикатори, во однос на интензитетот, 5 се на базично, 16 земји се на ниско и 16 земји на средно ниво на активност на вирусот на грип.

Според географската распространетост, една земја пријавила отсуство на активност на вирусот на грипот, 6 земји пријавиле спорадични случаи, 4 со локална распространетост, 7 земји – регионална географска распространетост и 18 земји широка распространетост.

Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје